

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning.....	5
2 Översikt av strategisammanhanget	5
2.1 Förändringar i strategisammanhanget.....	6
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	8
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	9
2.4 Integrering av perspektiven.....	9
3 Resultatredovisning.....	10
Sidas bidrag till förändring på strateginivå.....	10
3.1 Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer.....	11
3.1.1 Mål 1.1: Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att bidra till miljömässig hållbarhet samt ökad motståndskraft mot klimatförändringar och miljöpåverkan.....	11
3.1.2 Mål 1.2 Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad kunskap gällande miljö och klimat	11
3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter	12
3.2.1 Mål 2.2 Förbättrad kvalitet på, och tillgång till, fri och opartisk media inklusive ett öppet internet.....	13
3.2.2 Mål 2.3 Stärkt kapacitet i det rwandiska samhället att främja jämställdhet och stärka möjligheterna för särskilt kvinnor och flickor att åtnjuta sina mänskliga rättigheter.....	13
3.3 Stödområde 3: Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor.....	14
3.3.1 Mål 3.1 Ökade möjligheter hos framförallt kvinnor och ungdomar till anständig och produktiv sysselsättning och entreprenörskap.....	14

3.2.3	Mål 3.2 Ökad tillgång till tjänster och stöd, i synnerhet för kvinnor och ungdomar, som förbättrar deras möjligheter att starta och driva kommersiella verksamheter	15
3.3.3.	Mål 3.3 Stärkt konkurrenskraft hos producenter och leverantörer av varor och tjänster	16
3.3.4	Mål 3.4 Stärkta förutsättningar hos aktörer, såsom arbetsmarknadens parter och andra, att verka för rättigheter på arbetsmarknaden	17
4.	Implikationer för nästkommande strategiperiod	18
Bilaga 1: P6.....		19

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stöd område*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

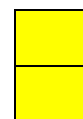
Stödområde1: Miljö och klimat

- 1.1 Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner
- 1.2 Stärkt kapacitet i det civila samhället

Mål³

Portfölj⁴

Stödområde 2: Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

- 2.1 Stärkt kapacitet i det civila samhället
- 2.2 Fri, opartisk media
- 2.3 Jämställdhet

Stödområde 3: Produktiv sysselsättning och marknadsutveckling

- 3.1 Anständig produktiv sysselsättning och entreprenörskap
- 3.2 Tillgång till tjänster och stöd för kommersiell verksamhet
- 3.3 Stärkt konkurrenskraft hos producenter och leverantörer
- 3.4 Rättigheter på arbetsmarknaden

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
1 080 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
953 MSEK

Antal insatser 2019:
34

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Strategirapporten är den sista för strategiperioden 2015-2019. Sida kommer därför i detta kapitel redovisa de övergripande förändringarna under hela strategiperioden med särskilt fokus på 2019 och samtidigt reflektera över fortsatta utmaningar och möjligheter för ett effektivt genomförande av svenskt utvecklingssamarbete i Rwanda.

Sedan den nationella utvecklingsstrategin 2017-2024 (National Strategy for Transformation, NST I) antogs med höga ambitioner om att strukturellt transformera Rwandas ekonomi från låginkomstnivå till medelinkomstnivå år 2035, har Rwanda varit ett av de länderna i Afrika med högsta tillväxttakt, hela 10 procent år 2019. Åtagandet i den nationella utvecklingsagendan har fortsatt starkt fokus på jobbskapande, sociala tjänster och en strukturomvandling av ekonomin. Tillväxten är särskilt stor inom byggsektorn som enskilt står för 25 procent av den ekonomiska tillväxten 2019⁵. Tillgången till sociala tjänster såsom utbildning, sjukvård och sociala skyddsnät har fortsatt ökat och Rwanda ligger relativt högt jämfört med länder på samma inkomstnivå⁶.

År 2001 rapporterade Rwanda en kraftig fattigdomsminskning med 60,3 procent. År 2016/2017 visar den senaste hushållsundersökning, att den nationella fattigdomslinjen har stagnerat med ca 38,4 procent av Rwandas hushåll i fattigdom och ca 16 procent i extrem fattigdom⁷, en nivå som i princip varit oförändrad sedan 2012/2013. I jämförelse med den internationella fattigdomslinjen på 1,90 USD per person och dag, uppskattas ca 55 procent av befolkningen leva i fattigdom⁸. Fattigdomen är särskilt stor i södra och västra Rwanda⁹ samt i hushåll där kvinnor står för den främsta inkomstkällan¹⁰. Att tillväxtens effekt på fattigdom har klingat av kan delvis förklaras av att tillväxten drivs av sektorer som inte skapar tillräckligt med inkomst- och sysselsättningsmöjligheter för Rwandas snabbväxande arbetsföra befolkning. Fortfarande står jordbruket för majoriteten (70 procent) av arbetskraften i Rwanda. Kvinnor och unga människor är fortfarande den stora gruppen arbetslösa¹¹. Sida genomförde våren 2018 en multidimensionell fattigdomsanalys (MDPA) som tydligt pekar på en hög sårbarhet i Rwanda, med många hushåll strax över fattigdomsgränsen¹². Mot denna bakgrund har Sida valt att prioritera två av Rwandas fattigaste distrikt för att öka och diversifiera inkomstmöjligheterna för de absolut fattigaste hushållen i syfte att öka deras inkomst och resiliens¹³. Ojämligheten mellan kvinnor och män har även beaktats och flera insatser har riktats mot hushåll som styrs av kvinnor samt unga personer¹⁴.

Även den regionala utvecklingen, med tillfälliga gränsstängningar under 2019, har påverkat försörjningsmöjligheterna negativt för ett stort antal människor i gränsområdena, många av dessa kvinnor som lever i fattigdom. Gränsen mellan Rwanda och Demokratiska Republiken Kongo (DRC) har på grund av ebola-situationen i östra DRC tillfälligt varit stängd, och gränsen mellan Uganda och Rwanda har stängts på grund av den politiska konflikten länderna emellan. Även gränsen mot Burundi har med ett fåtal undantag varit stängd under 2019. Sammantaget har dessa omständigheter negativt

⁵ Statens bruttokapitalinvestering uppskattas ha ökat med 26 procent enligt World Bank Economic Outlook Rwanda 2020

⁶ World Bank Group, Systematic Country Diagnostic 2019

⁷ Government of Rwanda & National Institute of Statistics Rwanda, EICV 5, The Fifth Integrated Household Living Conditions Survey, December 2018.

⁸ World Bank Group, Systematic Country Diagnostic 2019

⁹ Ibid

¹⁰ Government of Rwanda & National Institute of Statistics Rwanda, EICV 5, The Fifth Integrated Household Living Conditions Survey, December 2018.

¹¹ World Bank Group, Systematic Country Diagnostic 2019

¹² Multidimensional Poverty Analysis Rwanda, Embassy of Sweden, 2019

¹³ Insatsnummer 51160125

¹⁴ Insatsnummer 51160125, 51160108, 51160124

påverkat livsmedelspriserna som kraftigt ökade under sista kvartalet 2019, vilket slår särskilt hårt mot fattiga hushåll.

De politiska relationerna med Uganda och Burundi har skiftat genom åren och är fortsatt ansträngda. Säkerhetssituationen i gränsområdena mot DRC utgör en riskfaktor och påverkar bland annat genomförandet och uppföljningen av Sidas insats ”Cross-Border Dialogue for Peace in the Great Lakes Program”. Rwanda har under 2019 påbörjat samarbete med DRC om en gemensam kraftansamling för att hantera rebellgrupper i gränsområdet.

Förhållandet mellan säkerhet, försoning och mänskliga rättigheter är komplext i den rwandiska kontexten, då ökad säkerhet till viss del inskränker på mänskliga fri- och rättigheter. Trots ett visst utrymme för debatt och kritik i media fortsätter trakasserier av journalister och restriktioner av mötes- och yttrandefrihet att vara en utmaning i Rwanda enligt den studie som Sida 2019 låtit institutet Varieties of Democracy utföra. Därmed fortsätter kontroll och självcensur hos granskande media samt hos enskilda medborgare och civilsamhällesorganisationer¹⁵. Enligt Civicus som är en internationell strategisk partnerorganisation till Sida, har utrymmet för det civila samhället minskat ytterligare och organisationen kategoriserar Rwanda som ett ’förtryckt’ land trots en relativt progressiv lagstiftning. Dock är civilsamhällesorganisationers möjlighet till inflytande reell där deras påverkansarbete har lett till slopad skatt på mensskydd och förändrad abortlagstiftning. Den ökade användningen av sociala medier med större bredd av diskussionsämnen visar också på viss förändring. Som positiv öppning i det politiska landskapet kan nämnas att två mindre partier gavs plats i parlamentet under 2018. Möjligen kan ansvarsutkrävande öka på sikt då det även finns ett förslag om att utöka mandatet hos parlamentariska kommittéer (jmf. riksdagens utskott).

År 2019 uppmärksammades 25-årsminnet av folkmordet på tutsier. Rwandiska regeringen har i och med detta förmedlat sin intention att fokusera mer på framåtblickande, snarare än det hittills mer tillbakablickande försoningsarbetet.

Som en del av resultatet från MDPA har Sida gjort justeringar i portföljen särskilt vad gäller strävan att nå de mest sårbara grupperna, men också ökat fokus på utsatta regioner samt kvinnors och unga människors tillgång till sysselsättning. Mot bakgrund av Rwandas sårbarhet och särskilda utmaningar inför klimatförändringar, med stora mängder av regn och översvämningar liksom torka och jordskred under 2019 (i kombination med svårigheter med naturresursförvaltning och planering), har portföljen ytterligare anpassats. Sidas institutionsstöd till FONERWA är ett sådant exempel, i vilket kapacitetsbrist hos myndigheter och miljöministeriet adresseras. Justeringar av portföljen kommer att ske löpande, och särskilt i samband med operationaliseringen av den nya strategin för Rwanda.

¹⁵ World Press Freedom Index, 2019, Reporters Without Borders <https://rsf.org/en/ranking>

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (totala) andel av statsbudgeten utgör 16.2 %	Strategins andel av det totala biståndet utgör 1,1 %.
Givargemensam samarbetsstrategi: <i>saknas</i>	Status på EU-gemensamprogrammering: <i>gemensam strategi saknas</i>
De fem största givarna (organisationer och/eller länder) är: Världsbanken, USA, Afrikanska Utvecklingsbanken, EU och Globala Fonden	Sverige var 2018 den 14:e största givaren. Av EU:s 5 MS* är Sverige den 4:e största givaren.
EU-delegerat samarbete: <i>saknas</i>	

Källa: Rwandan Ministry of Finance and Economic Planning och The National Budget 2017–2018, External grants.

*6 MS innan Brexit

Sveriges är i ekonomiska termer en liten biståndsaktör i Rwanda, och av det totala beloppet för utvecklingssamarbete under 2018/2019 låg Sveriges andel på cirka 1 procent. Eftersom det i Rwanda saknas data avseende gåvofinansiering till civila samhället och andra icke-statliga aktörer, kan ovanstående siffror vara något missvisande. Av Sidas stöd kanaliseras merparten till andra aktörer än staten. Det internationella samfundet i Rwanda är jämförelsevis litet och givarkontexten har förändrats markant under strategiperioden. Gåvofinansieringen har minskat från 31 procent 2015¹⁶ till 16 procent 2019, och förväntas sjunka än mer.¹⁷

Det finns en välutvecklad struktur för dialog och samordning mellan regeringen och *Development Partners*¹⁸ (DP), i vilken Sverige deltagit aktivt under hela strategiperioden. Samordnad programmering sker via en sektorsindelning där Sverige har tilldelats sektorerna (i) högre utbildning, (ii) miljö samt (iii) privatsektorutveckling och sysselsättning, inom vilka Sida också leder arbetsgrupper. Sida har även deltagit aktivt i arbetsgruppen för styrning och decentralisering.

Formellt informationsutbyte och samordning sker men i begränsad utsträckning mellan DPs, då främst via månatliga möten. Ett flertal bilaterala givare har under året arbetat med att ta fram nya samarbetsstrategier. Den förväntade gemensamprogrammeringen med EU under 2019 har inte realiserats då EUs strategi för utvecklingssamarbete är försenad. Sida har en nära, öppen och regelbunden dialog med såväl EU som flera medlemsstater. Nederländerna fasar under en fyraårsperiod ut sitt bilaterala samarbete medan Frankrike ser över möjligheter att påbörja ett bilateralt samarbete, om än i blygsam skala.

Genom avsaknad av koloniala band, stödet till Rwandas återuppbyggnad efter folkmordet och Sveriges transparanta arbetssätt, är Sida väl positionerat att stödja mer ”känsliga” insatser inom civilsamhälle, påverkansarbete och fri och oberoende media. Rwandas starka engagemang för jämställdhet samt Sidas komparativa fördel i att stödja kvinnor och män som lever i fattigdom och sårbarhet bedöms vara en styrka i den rwandiska givarkontexten.

¹⁶ MINECOFIN Citizen’s Guide 2014-2015 Budget;

http://www.minecofin.gov.rw/fileadmin/templates/documents/Fiscal_Decentralisation_Unit/Budget_Citizen_Guide/2014-2015/english_Version.pdf

¹⁷ Dynamic Analysis Ltd, Analytical Study and Portfolio Mapping for Swedish Embassy’s Development Cooperation in Rwanda Within Inclusive Economic Growth, Private Sector Development and Employment, 2019, s 32

¹⁸ Rwandas benämning på partners inom utvecklingssamarbete.

Sverige är fortsatt den största givaren inom forskning och högre utbildning och har därmed bidragit till att stärka forskningskapacitet och innovation för områden relevanta för Rwandas utveckling samt till reformprocesser inom högre utbildning.

Även om Sidas miljö- och klimatportfölj i nuläget är liten, finns det en stor efterfrågan på Sveriges kompetens inom området.

Integration och samverkan mellan det politiska arbetet och utvecklingssamarbetet på ambassaden har utvecklats och stärkts under året. Det integrerade arbetssättet har varit positivt för att utveckla relationer bortom utvecklingssamarbetet och driva svenska prioriteringar.

Intresset bland svenska företag har på senare tid ökat men Rwanda är en väldigt liten marknad med låg köpkraft, ytterst få etablerade svenska företag och närvaron av svenska aktörer i stort är begränsad. Under pågående strategi har bredare relationer främst byggts upp genom myndighetssamarbete och forskningsstödet som gett upphov till personkontakter och nätverk som bedöms ha goda förutsättningar att vara självbärande.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Strategin för forskningssamarbete: Forskning är grundläggande för att nå samtliga mål inom Agenda 2030. Synergier mellan den bilaterala strategin och forskningsstrategin är därmed fortsatt högt prioriterade. Med Sidas forskningssamarbete tillkommer även en ökad kapacitet genom samarbetet med 14 svenska universitet och högskolor.

Sidas garantiinstrument och Power Africa: I syfte att mobilisera resurser och öka finansiering till förnybar energi i Rwanda används garantiinstrumentet genom två garantier till Rwandas nationella utvecklingsbank (RDB). Kopplat till området förnybar energi har även ett nära samarbete med Power Africa inletts under hösten 2019 för att utforska möjliga synergier mellan Power Africas samarbete med USAID och Sidas mål att initiera fler insatser inom området. Användandet av garantiinstrument och andra innovativa finansieringslösningar kommer att ses över.

Globala strategin för ekonomisk hållbar utveckling: Insatser som genomförs i regionen genom den globala ekonomiska strategin har beröringspunkter med Rwanda-strategin och nuvarande portfölj. Ett exempel är Sida-finansierade Enhanced Integrated Frameworks (EIF) som gjort omfattande investeringar för att underlätta för den småskaliga gränsöverskridande handeln vid gränskorsningen till DRC, i dessa distrikt där Sida stödjer bilaterala insatser för ökad regional handel. Även med Sidas globala stöd till ILO finns tydliga kopplingar och ett nära samarbete har pågått inom insatsen *Decent Work in Rwandas Informal Economy*.

HUM-strategin: Genom samarbetet med Access to Finance Rwanda, stödjer Sida arbetet för att öka tillgången till finansiella tjänster och försörjningsmöjligheter i Rwandas flyktingläger.

2.4 Integrering av perspektiven

Erfarenheterna av att tillämpa perspektiven under pågående strategi har varit blandade. Rättighets- och jämställdhetsperspektivet har i stor utsträckning genomsyrat målområdena demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter och har integrerats allt tydligare i produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor liksom tillgången till finansiella tjänster. Där har också konfliktperspektivet och fattiga människors perspektiv fått gott genomslag. Däremot har integreringen av miljö- och klimatperspektivet varit svagare. En BBE-förstärkning på ambassaden har tagit fram ett förslag på hur integrationen kan förstärkas.

Under 2019 ökade andelen av insatsportföljens volym med miljö som huvudsyfte något, medan andelen med delsyfte ökade markant från föregående år (från 5 till 25 procent). För jämställdhet ökade andelen med huvudsyfte, från 37 procent 2018 till 52 procent 2019, medan andelen med delsyfte minskade markant. För konfliktperspektivet var andelen med del- eller huvudsyfte 40 procent 2018, medan siffran för 2019 är 66 procent.

Under slutåret för strategin genomfördes i huvudsak två större beredningar, UNDAF II samt nytt program för forskningssamarbetet. UNDAF II är ett tydligt exempel på hur samtliga perspektiv integrerats, dels genom aktiv input från teamet i olika omgångar, dels genom Sidas proaktiva dialog för att under genomförandet kunna påverka strategiskt viktiga områden.

Sida bedömer att den workshop i jämställdhet som genomfördes med partners i slutet av 2018 bland annat resulterade i att man 2019 började jobba med män som viktig målgrupp i insatsen CORE.

Under 2019 tog Sida i enlighet med uppdraget fram underlag till ny strategi för Rwanda¹⁹. I både processen såväl som i slutprodukten har samtliga perspektiv integrerats genomgående. Processen genomfördes som en s.k. sprint, med alla tematiska stödfunktioner representerade, både i fält och på Sida Stockholm. Detta möjliggjorde ett inkluderande teamarbete och resulterade i att perspektiven genomsyrar dokumentet.

Ambassaden drar slutsatsen att det integrerade och agila arbetssättet, där också det tematiska stödet är tydligt inkluderat, avsevärt förbättrar integrering av perspektiven. Bedömning av perspektiven i insatser har fungerat bra, särskilt i de fall man planerar för och tidsmässigt ger utrymme för detta. Sida ser också att i samarbeten med andra givare har Sverige en given roll och därmed stora möjligheter att driva integrering av perspektiven.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Resursfördelningen mellan strategins tre stödområden har under strategiperioden varit relativt konstant, med en klar tyngdpunkt på stödområde två som står för ca 50 procent av insatsportföljen.²⁰ Ambitionen att öka delen för stödområde ett, miljö och klimat, har inte skett såsom förväntades under 2019, bland annat på grund av kapacitetsbrist inom ambassaden men i vissa fall också på grund av den initiala bedömningen av samarbetspartens faktiska kapacitet. Knappt 10 procent av insatserna avser stödområdet.

Andelen inom stödområde två, demokrati och mänskliga rättigheter, har heller inte minskat såsom först planerats; i skärningen mellan den pågående och den kommande strategin beslutades under 2019 att förlänga några av insatserna för att stärka resultat samt invänta prioriteringar i den nya strategin.²¹

Vad gäller insatsernas genomförande är Sidas bedömning att måluppfyllelsen i huvudsak är god. Det finns dock några tydliga undantag; för miljö- och klimatportföljen har resultat inte uppnåtts såsom avsetts framförallt på grund av svag kapacitet enligt ovan. För ett av strategimålen under resultatområde tre har måluppfyllelsen helt avstannat och insatsen avslutas.

¹⁹ Underlag till strategi för Rwanda 2020-2024, 2019-09-20, ärendenummer 19/000832

²⁰ BISI-rapport P6, tabell I3.

²¹ BISI-rapport P6, tabell 1

I bedömningen av utvecklingen mot strategimålet har sju av strategins nio mål markerats gula; trots att portföljen bedöms vara relevant och insatsresultat goda, finns det omständigheter i kontexten liksom andra kapacitetsproblem, som gör att utveckling mot strategimålen inte enbart går framåt.

3.1 Stödområde 1: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

3.1.1. Mål 1.1: Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att bidra till miljömässig hållbarhet samt ökad motståndskraft mot klimatförändringar och miljöpåverkan

Strategimål

Miljö och klimat är ett tydligt prioriterat område inom NST I och i tillägg till denna finns även strategin Green Growth and Climate Resilience. Trots detta så finns endast ett fåtal givare som är aktiva inom kapacitetsutveckling av offentliga institutioner som arbetar med miljö och klimatfrågor vilket gör Sida till en viktig partner inom detta stödområde. Utvecklingen och genomförandet av strategimålet går långsamt men i önskad riktning.

Portfölj

Portföljen innehåller totalt tre insatser och trots kraftiga förseningar så gör Sida bedömningen om att dess sammansättning är strategisk och i linje med strategimålet. En stor utmaning har varit den relativt låga kapaciteten hos samarbetsparterna. En insats i portföljen avser kapacitets- och institutionsutveckling för ett potentiellt långsiktigt stöd till detsamma på miljöministeriet. Resultaten av insatsen är avgörande för riktningen av Sidas fortsatta stöd. En insats med fokus på förnybar energi för minskad klimatpåverkan avslutades under 2019, då insatsen inte har genererat förväntade resultat, mycket pga. oklarheter i den nationella elektrifieringsplanen. Sida har även ett pågående samarbete med Lantmäteriet och Rwanda Land Use Management Authority (RLMUA). RLMUA:s verksamhet bedöms vara en grundförutsättning för god naturresursförvaltning samt ökad motståndskraft mot klimatförändringar och bidrar därmed indirekt till strategimålet. En halvtidsutvärdering av insatsen har genomförts under 2019 som visar att insatsen är fortsatt relevant. Utbildnings- och informationskampanjer som insatsen har genomfört parallellt med ordinarie verksamhet på lokal nivå har ökat antalet registrerade fastighetstransaktioner i de distrikt insatsen varit verksam (till exempel Ngoma har transaktionerna ökat från 1 640 under perioden 2015–2016 till 4 785 under 2018–2019). Dessutom har efterfrågan på information om markrelaterade frågor ökat i dessa distrikt till exempel vad gäller kvinnors markrättigheter. Utvärderingen visar vidare på att ansvariga funktioner på lokal nivå har förbättrat sina möjligheter att lösa konflikter och sprida information till invånare. De har vidare en förbättrad förståelse för gällande lagstiftning och processer, inte minst vad gäller jämställdhet.²²

3.1.2 Mål 1.2 Stärkt kapacitet i det civila samhället att verka för öppenhet, ansvarsutkrävande och ökad kunskap gällande miljö och klimat

Strategimål

²² NIRAS, December 2019. Capacity Development in Land Administration in Rwanda. Mid-Term Evaluation. P 23.

Sida är en av få givare som stödjer kapacitetsutveckling i syfte att stärka öppenheten, ansvarsutkrävandet och medvetenheten om miljöfrågor och klimatförändring. Sida fyller därmed ett viktigt gap.

Portfölj

Portföljen innehåller endast en insats. Insatsen är ett stöd till Rwandas nationella miljö och klimatfond FONERWA. Fonden har i uppdrag att mobilisera och kanalisera kapital till miljö- och klimatrelaterade insatser. Sida gör bedömningen att insatsen är strategisk och väl i linje med strategin. Stora delar av Sidas stöd går dessutom till civila samhället och inkluderar kapacitetsutvecklande komponenter. Insatsen beslutades i slutet av 2018 och har påverkats av båda omorganisationen av FONERWA och den låga kapaciteten som försenade uppstarten av insatsen. Det är därmed alltför tidigt att redovisa resultat från insatsen.

3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter

Strategimål

Medan jämställdhet är tydligt uttalat i NST I, finns det inga referenser till mänskliga rättigheter i strategin. En konsekvens av frånvaro av tydliga nationella mål inom detta stödområde är att givarstödet inte ingår i den nationella koordineringen, och det finns inte heller någon nationell uppföljning av utvecklingen inom området. Ansvarsutkrävande betonas vilket ger öppningar för civilsamhället. Sida är en av få givare som fokuserar på stärkande av kapaciteten för det lokala civilsamhället och media.

Portfölj

Portföljen innehåller totalt sex insatser och Sida gör bedömningen att insatsportföljens sammansättning är strategisk och fortsatt relevant. Under 2019 genomgick det Rwandiska systemet för medborgarindelning, Ubudehe, en genomgripande granskning. Med påverkan av och deltagande i policyarbetet från bland annat de svenska partnererna Never Again Rwanda och TI-RW, och deras resultat från inkluderande utredningar med deltagande medborgare på alla nivåer, särskilt gräsrotsnivå, och ett stort engagemang i antal och röst, kan processen ses som en öppning för civilsamhällets deltagande som inte tidigare skett i denna omfattning²³. Förslaget har inte offentliggjorts utan ligger för vidare hantering hos ministeriet för lokala myndigheter.

Ett konkret exempel på hur Sidas insatser bidragit till ett ökat ansvarsutkrävande genom att stärka organisationer i det civila samhället är civilsamhällesfonden, *Ikiraro*, och *Public Policy Information Monitoring and Advocacy Project* (PPIMA). Genom de två insatserna har drygt 1 400 påverkansinitiativ från CSO påverkat policyer eller erhållit någon form av återkoppling från statliga institutioner på central eller lokal nivå.

Under 2019 presenterades den tionde versionen av *Rwanda Bribery Index* som Sverige har finansierat sedan 2009. Genom att följa utvecklingen av bestickningar fångar indexet upp viktiga trender i utsatta sektorer och kan därmed sätta in stödjande resurser för att dämpa förekomsten. Till exempel har

²³ <http://neveragainrwanda.org/gor-commit-to-a-participatory-review-of-ubudehe/>

bestickningar till energimyndigheten börjat minska p.g.a. myndighetens interna satsning på noll-tolerans.

Sidas stöd till försoning och medborgerligt deltagande (SHPG) har resulterat i att Rwandas regering för första gången 2019 ser holistiskt på mental hälsa utifrån ett nationellt perspektiv och kopplar det till försoning. Regeringen ser även möjligheter att bygga på dessa erfarenheter på nationell nivå.²⁴ I ljuset av att Aegis Trust lyckades påverka Rwanda Education Board att inkludera fred och värderingar i läroplanen har man 2019 tryckt upp läromedel samt skapat en digital lärplattform för att underlätta införandet av det nya ämnet Peace Building.²⁵

3.2.1 Mål 2.2 Förbättrad kvalitet på, och tillgång till, fri och opartisk media inklusive ett öppet internet

Strategimål

Trots mediereformer och att landet försiktigt klättrar upp för varje år inom World Press Freedom Index anses det fortfarande råda brist på frihet på grund av självcensur och det begränsade utrymmet till regeringskritik.²⁶ Sida har ett högt förtroende inom detta känsliga område och kan därmed ha ett unikt mervärde då få givare finns i sektorn.

Portfölj

Portföljen innehåller en insats som bedöms vara relevant med tydliga resultat. Stödet går till FOJO med fokus på kapacitetsutveckling av journalister vid universitet i Rwanda (UR). Omorganisationen av UR 2018 gör sig fortfarande påmind då det fortfarande inte finns adekvata lokaler till journalistutbildningen och påverkar genomförandet av insatsen.

Kapacitetsökning av journalistutbildningen kan skönjas då det under år 2019 presenterades 13 forskningsrapporter vid internationella konferenser i jämförelse med en (1) under 2016. Journalistutbildningens läroplan har också kondenserats med inbladning av representanter från mediesektorn i Rwanda så att kandidatexamen nu är tre år istället för fyra.²⁷

3.2.2 Mål 2.3 Stärkt kapacitet i det rwandiska samhället att främja jämställdhet och stärka möjligheterna för särskilt kvinnor och flickor att åtnjuta sina mänskliga rättigheter

Strategimål

Trots att Rwanda toppar statistiken i jämställdhetsindex globalt så speglas detta inte på lokal nivå. Ett högt deltagande av kvinnor motsvaras inte av ett starkt inflytande då kvinnor generellt sett sällan väljs

²⁴ Rwanda: Societal Healing and Participatory Governance Programme Phase I Cost extension January – December 2020

²⁵ Education for Sustainable Peace in Rwanda (ESPR) & Digital Platform for Education for Sustainable Peace in Rwanda (DP-ESPR), annual report 2019

²⁶ World Press Freedom Index, 2019, Reporters Without Borders <https://rsf.org/en/ranking>. Data portrait of the Republic of Rwanda 17 July 2019, Varieties of Democracy. Diagonalt ansvarsutkrävande bygger på mediefrihet, civilsamhällets särdrag, yttrandefrihet och medborgarnas engagemang i politik.

²⁷ Project Extension and Bridging Proposal for 2020 “Capacity Building of the School of Journalism and Communication, University of Rwanda and Strengthening of the Rwanda Broadcasting Agency as a Public Service Media Provider”

till de högre beslutsfattande posterna. Exempelvis är endast 6 procent av landets borgmästare kvinnor.²⁸ En ytterligare utmaning är det utbredda könsbaserade våldet som hindrar jämställdheten, nära 35 procent av kvinnorna uppger att de har blivit utsatta för våld i nära relationer.²⁹

På sociala medier ser Sida en trend av ökad debatt och informationsspridning kring sexuellt våld och sexism. Som exempel kan nämnas en debatt om sexistisk ölreklam, behovet av att tillgängliggöra mensskydd (vilket lett till slopad skatt på dessa), och information om fall av sexuella övergrepp där Rwanda Investigation Bureau efter påtryckningar på Twitter från andra makthavare på allvar börjat utreda fallen.

Sida har en roll att stötta Rwandas tydliga jämställdhetsagenda samt de växande progressiva rörelserna.

Portfölj

Portföljen har en insats och Sida gör bedömningen är att insatsen är fortsatt relevant och genererar förväntade resultat. Med stöd av Kvinna till Kvinna program har feministiska dialoger genomförts där ämnen som är tabubelagda nu lyfts fram i den offentliga debatten, så som s.k. bridal showers (en rwandisk form av möhippa) och abort. Detta har stärkt informella nätverk av unga rwandiska kvinnor att arbeta med SRHR.³⁰

3.3 Stödområde 3: Förbättrade möjligheter och verktyg för fattiga människor att kunna förbättra sina levnadsvillkor

3.3.1 Mål 3.1 Ökade möjligheter hos framförallt kvinnor och ungdomar till anständig och produktiv sysselsättning och entreprenörskap

Strategimål

Sidas samlade bedömning är att utvecklingen inom området går delvis framåt. Att skapa produktiva och anständiga arbetstillfällen är en hög prioritet för rwandiska regeringen. I linje med NST driver regering en expansiv investeringsplan vars mål är att skapa bättre förutsättningar för en ökad industrialisering, exportdiversifiering och en kunskapsbaserad ekonomi. Trots en väldigt hög tillväxt lyckas ekonomin inte skapa tillräckligt med inkomst- och sysselsättningsmöjligheter för Rwandas snabbt växande arbetsföra befolkning.

Den informella sektorn uppskattas stå för 90 procent av landets sysselsättning. Undersysselsättningen är en stor utmaning och uppskattades ligga runt 55 procent. Kvinnor fortsätter att vara överrepresenterade både bland de arbetslösa och de undersysselsatta, likaså ungdomar och personer på landsbygden³¹.

Portfölj

²⁸ Ibid.

²⁹ Integrated Household Living Conditions Survey 5 (EICV5), 2016-2017

<https://www.statistics.gov.rw/datasource/integrated-household-living-conditions-survey-5-eicv-5>

³⁰ Enhancing Women's rights, Qualitative participation and Freedom from Violence in Rwanda, 2017-2019 Annual Narrative Report January-December 2018

³¹ Dahlberg Analysis 2019

Sidas samlade bedömning är att portföljen är relevant. Under 2019 levererade två insatser mot strategimålet. Portföljen bedöms ligga väl i linje med Sidas mål att stärka fattigdomsperspektivet i verksamheten, likaså bedöms insatserna ha ett tydligt fokus på kvinnor och unga samt personer som lever med funktionsnedsättningar.

Strategin bakom Rwandas nationella sysselsättningsprogram (NEP)³² har erhållit svensk finansiering sedan 2014 och avslutas under 2020. Resultatuppfyllelsen inom NEPs fyra pelare har varit blandade. Satsningar inom yrkesutbildning har sammanlagt utbildat 56 488 personer i Rwandas samtliga distrikt, varav cirka 40 procent av dessa är kvinnor och 64 procent är ungdomar (14–30 år). Anställningsgraden bland dem som gått yrkesutbildningarna är hög och utbildningar som genomförs i nära samarbete med den privata sektorn såsom Industry Based Training och Rapid Response Training har en högre anställningsgrad, 88 respektive 93 procent, vilket bekräftar vikten av en efterfrågestyrd ansats.³³

Under sitt första verksamhetsår har den andra fasen av Creating Off-Farm Rural Enterprises (CORE), som verkar i två av Rwandas fattigaste distrikt, utökat sin verksamhet till 33 sektorer från de 20 som omfattades av fas I. Under 2019 har CORE bidragit till att etablera 87 nya kooperativ och företag som består av 273 kvinnor och 269 män och har skapat 990 nya jobb. Av de kooperativ som etablerades under den tidigare fasen har ytterligare 27 blivit registrerade hos Rwanda Cooperative Agency (RCA) vilket bedöms viktigt för kooperativens konkurrenskraft och tillväxt. Ökad tillgång till och användning av digitala verktyg är en viktig tvärfråga och under första fasen etablerades 20 Community Knowledge Centers för att öka kunskap och tillgång till ICT. Under 2019 rapporterar CORE att entreprenörer och kooperativ har ökat sin användning av sociala medier och en stor andel av användarna anser att detta ökat tillgången till marknader.³⁴

3.2.3 Mål 3.2 Ökad tillgång till tjänster och stöd, i synnerhet för kvinnor och ungdomar, som förbättrar deras möjligheter att starta och driva kommersiella verksamheter

Strategimål

Regeringen fortsätter att driva en reformagenda fokuserad på utveckling av den privata sektorn men begränsningar kvarstår. Den privata sektorn, som förväntas vara motorn för tillväxt och sysselsättning, karaktäriseras av mycket små företag (63 procent är enmansföretag och 93 procent har färre än fem anställda), låg produktivitet, begränsad innovation och hög informalitet. Antalet formella företag har minskat de sista åren och takten för jobbskapande inom den formella sektorn har avtagit.³⁵

Begränsad tillgång till, och hög kostnad för, långsiktig finansiering är ett väsentligt hinder för företagens tillväxt, tillsammans med höga kostnader för elektricitet, transport och logistik samt brist på relevanta yrkesförmågor. Den begränsade tillgången till mark i ett tätbefolkat land har också uppmärksamats mer. Världsbankens analys anser att begränsad marktillgång och svårigheter för företag att expandera deras marktytor är ett av Rwandas största strukturella utmaningar.

En omfattande analys av digitaliseringssektorn och dess potential att bidra till jobbskapande och entreprenörskap publicerades 2019. Regeringen har drivit en aggressiv digitaliseringsagenda och stora framsteg har gjorts vad gäller expansion av både det fiberoptiska och mobila nätverket men efterfrågan och användning släpar efter. Detta återspeglar begränsad köpkraft och höga kostnader, lågt ägande av datorer och smartphones, begränsad tillgång till el och stora digitala kunskapsklyftor mellan kvinnor och män och mellan urbana-rurala områden.

³² NEP insatsnummer 51160124

³³ National Employment Program Final Narrative Report, Rwanda Development Board, oktober 2019

³⁴ CORE Annual Report 2019

³⁵ Världsbanken Systematic Private Sector Diagnostic 2019

Portfölj

Sidas samlade bedömning är att portföljen är relevant och genomförandet går i huvudsak enligt plan. Under 2019 levererade fyra insatser mot strategimålet. Områden som prioriteras i portföljen är ökad tillgången till finansiella tjänster för företag och fattiga hushåll, utbud av rådgivningstjänster till entreprenörer och ökad finansiering till förnybar energi. Valet av samarbetspartner är väl avvägd med stöd till statliga program, samarbete med icke-statliga organisationer och den privata sektorn samt användning av Sidas garantiinstrument för ökad utväxling av svenska medel.

Access to Finance Rwanda arbetar på bred front för att utveckla den finansiella sektorn i Rwanda med mål att öka tillgången till och användning av finansiella tjänster bland låginkomsttagare, med målsättning att minst 60 procent av förmånstagarna är kvinnor. Under verksamhetsåret 2018 bidrog AFR till att 467 231 nya kunder fick tillgång till finansiella tjänster, men endast 158 936 av dessa var kvinnor.³⁶ I syfte att öka kvinnors tillgång till formella finansiella tjänster har AFR samarbetat med banker och mikrofinansinstitutioner för att ta fram innovativa lån- och sparprodukter som riktar sig till kvinnor³⁷. Tre produkter pilotades med stor framgång under 2019. På ett par månader fick kvinnor tillgång till sammanlagt 6,5 MSEK i lån och kunde spara 4,8 MSEK.³⁸

Pelare två under det nationella sysselsättningsprogrammet har som mål att skapa fler arbetstillfällen genom stöd till ökat entreprenörskap och programmet stödjer s k Business Development Advisors.

Sidas två garantifaciliteter med Rwandas nationella utvecklingsbank för ökad utlåning till förnybar energi som blev effektiva på slutet av 2018 har ej utnyttjats. Oklarheter kring Rwandas nationella elektrifieringsplan ledde till en ökad osäkerhet för investerare och under året minskade aktivitetsnivån i sektorn. Under 2019 gjordes en omfattande avtalsändring och garantivillkoren justerades för att bättre matcha sektorns finansieringsbehov.

3.3.3. Mål 3.3 Stärkt konkurrenskraft hos producenter och leverantörer av varor och tjänster

Strategimål

Rwanda kom in på plats 100 i WEFs *Global Competitiveness Index* 2019 vilket gör Rwanda till ett av Afrikas mest konkurrenskraftiga ekonomier³⁹. Aspekter som bedömdes bidra till landets relativt starka konkurrenskraft är fungerande institutioner, stabil finanspolitik, grundläggande hälsa och utbildning samt en relativt effektiv arbetsmarknad. Områden som rankar lågt är infrastruktur, yrkesfärdigheter och högre utbildning, innovation och teknologi samt begränsad inhemskmarknad.

Staten spelar fortfarande en dominerande roll i Rwandas ekonomi och av de få stora företag som finns är flera statsägda eller med nära anknytningar till regeringspartiet RPF. Konsekvenserna av statens dominerande roll i näringslivet har diskuterats mer under 2019 och bl. a har risker för snedvriden konkurrens, förskjutning av den privata sektorn och hämmande effekter på innovation lyfts.⁴⁰ Regeringens reformvilja i denna fråga är i dagsläget oklar.

Portfölj

³⁶ AFR Annual Report 2018

³⁷ Women centric financial products

³⁸ AFR Annual Report 2018

³⁹ WEF Global Competitiveness Report 2019

⁴⁰ World Bank Drivers of Growth; IFC Country Diagnostic PS 2019; Dynamic Analysis

Bedömningen är att insatsportföljens sammansättning är relevant och att insatserna genererar förväntade resultat. Access to Finance Rwanda bidrar till stärkt konkurrenskraft i den privata sektorn genom ökad tillgång till finansiella tjänster. AFRs arbete med värdekedjefinansiering har utökats och insatsen stödjer flera exportgrödor såsom kaffe, te och mejerikedjan. AFRs arbete med att främja nya strategiska partnerskap mellan finansiella institutioner, producenter och leverantörer har bland annat lett till att 49 038 småskaliga jordbrukare, varav 17 945 är kvinnor, fått tillgång till finansiella tjänster med en total lånevolym på 10 MUSD under 2018⁴¹. Begränsat utbud av exportfinansiering har identifierats som ett hinder för exportorienterade företag och under 2019 påbörjade AFR ett omfattande analytiskt arbete för att förstå utmaningar och möjliga ingångar för AFR.

Likaså arbetar CORE för att utveckla och stärka lokala värdekedjor i västra Rwanda och en stor andel av insatsens målgrupp är engagerad i informell gränsöverskridande handel med DRC och Burundi. Under projektets nya fas har arbetet med att stärka länkarna mellan olika aktörer i viktiga värdekedjor betonats likaså stöd för ökad förädling inom kedjan. En ny komponent är ett samarbete med International Alert med målsättning att förbättra villkoren för småskaliga gränsöverskridande handlare, många av de kvinnorna, vid gränsen till DRC. Under 2019 genomfördes två gränsöverskridande dialoger med deltagande från både Rwanda och DRC för att diskutera utmaningar och lösningar för att underlätta för småskalig handel samt minska konfliktrisker i regionen⁴².

3.3.4 Mål 3.4 Stärkta förutsättningar hos aktörer, såsom arbetsmarknadens parter och andra, att verka för rättigheter på arbetsmarknaden

Strategimål

Rwanda anses ha en relativt omfattande och progressiv lagstiftning för att säkra rättigheter på arbetsmarknaden men tillämpningen är svag och omfattar inte den informella ekonomin, som sysselsätter över 90 procent av befolkningen. I både i den nya NST och Vision 2050 uttrycker regeringen en tydlig ambition att främja produktivt och anständigt arbete och skapandet av anständiga arbetstillfällen är ett specifikt mål i NST. ILO:s *Decent Work Country Programme* (DWCP), vilket utgör ett ramverk för hur arbetsmarknadens parter ska verka för rättigheter på arbetsmarknaden skrevs på i februari 2018. Trots att snart två år har gått har inga aktiviteter genomförts vilket i stor utsträckning förklaras av bristande politisk vilja, låg kapacitet och begränsade resurser.

Portfölj

Sidas bedömning är att insatsen *Promoting Decent Work in Rwanda's Informal Economy* är relevant. Insatsen har haft som målsättning att främja anständigt arbete i Rwandas informella ekonomi med fokus på unga och kvinnor i urbana och peri-urbana områden⁴³. Efter förseningar i uppstartsfasen 2017, och under året väldigt få aktiviteter genomförda, har resultaten varit ytterst begränsade.

Sida begärde att halvtidsöversynen av insatsen tidigare lades, varför den genomfördes sista kvartalet 2019⁴⁴. Översynens slutsats är att insatsen uppnått få resultat, att kapacitet- och ledarskapsbrister inom ILO har påverkat förutsättningarna för genomförande, samt att resultatuppfyllelsen är begränsad. Utvärderingens rekommendation är att insatsen bör stängas. Sida delar denna bedömning och anser även att det funnits stora samarbetsproblem mellan insatsens nyckelpartners. Sida har formellt

⁴¹ AFR Annual Report 2018

⁴² CORE Annual Narrative Report Fiscal Year 2018/2019

⁴³ *Promoting Decent Work in Rwanda's Informal Economy*, insatsnummer 51160122

⁴⁴ ILO Independent Mid-Term Evaluation of Promoting Decent Work in Rwanda's, Draft Report, December 2019

kommunicerat att insatsen kommer att avslutas i förtid och en dialog kring utfasning av svenskt stöd och stängning av insatsen pågår.

4. Implikationer för nästkommande strategiperiod

Den nya bilaterala strategin för Rwanda beslutades av regeringen den 30 januari 2020⁴⁵. Operationaliseringen av den nya strategin har på flera sätt påbörjats, men planeras att genomföras fullt ut under vår och sommar 2020. Slutsatser från gjorda och pågående studier kommer att vara viktiga komponenter i denna process.

I samband med slutperioden för strategin valde Sida under 2019 att inte påbörja flera större beredningar, för att på så sätt möjliggöra ett omtag av portföljen i syfte att tillmötesgå inriktningen i den nya strategin. Med anledning av detta, och att ett stort antal insatser under 2020 och 2021 går mot sitt slut, förutser Sida ett beredningstungt år. Med detta kommer ett viktigt momentum vad gäller integrering av perspektiven, tydligare knyta MDPAn till insatsportföljen, se över fördelningen mellan kommande stödområden samt att aktualisera portföljen i relation till förändringar i kontext och Sidas prioriteringar.

⁴⁵ UD2019/14495/AF, UD2020/01516/AF

Bilaga: P6

All data in report is per December 31, 2019. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2019: 180 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2019: 168 522 KSEK

Table 1. Financial Overview 2019 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Rwanda 2015-2019	Total		168 522
	A better environment, limited climate impact and greater resilience to environmental impact, climate change and natural disasters.	Strengthened capacity of public institutions to contribute to environmental sustainability and greater resilience to climate change and environmental impacts	13 468
		Strengthened capacity of civil society to work for openness, accountability and increased knowledge about the environment and climate change	3 120
		Total	16 588
	Strengthened democracy and gender equality, and greater respect for human rights	Strengthened capacity of civil society to promote greater popular participation and accountability, peace and reconciliation, and greater respect for human rights	55 630
		Better quality of, and access to, free and impartial media, including an open internet	3 140
		Strengthened capacity of Rwandan society to promote gender equality and enhance enjoyment of human rights, especially for women and girls	23 047
		Total	81 816
	Better opportunities and tools to enable poor people to improve their living conditions	Greater opportunities, particularly for women and young people, for decent work and productive employment and entrepreneurship	29 624

		Increased access to services and support, particularly for women and young people, improving their opportunities to start and run commercial businesses	20 780
		Strengthened competitiveness among producers and suppliers of goods and services	9 484
		Enhanced opportunities for actors, such as social partners and others, to promote labour rights	10 230
		Total	70 118

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 5th year with total duration of 5 years.

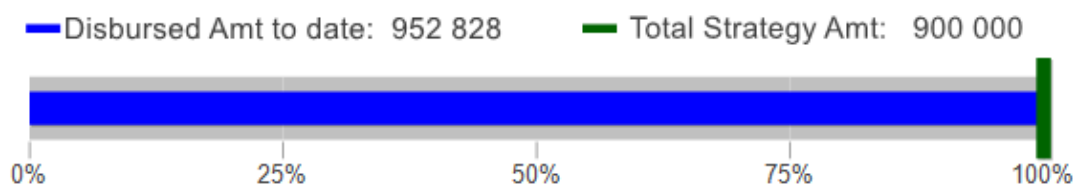
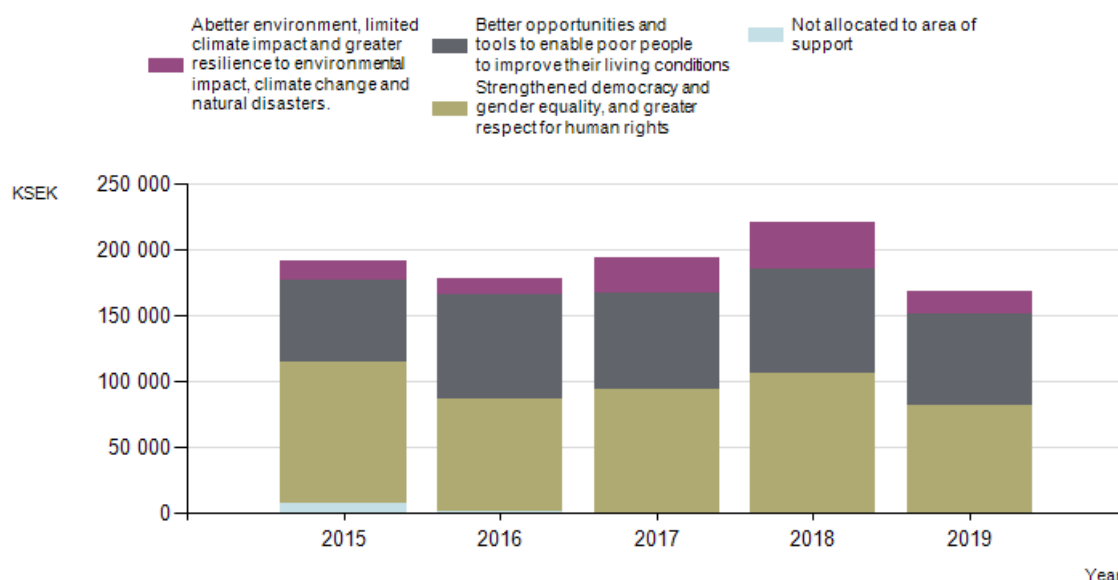

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

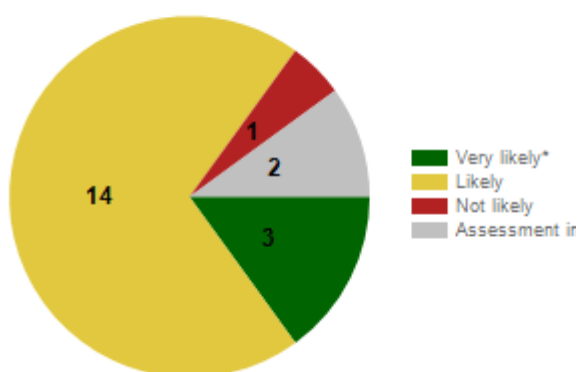
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

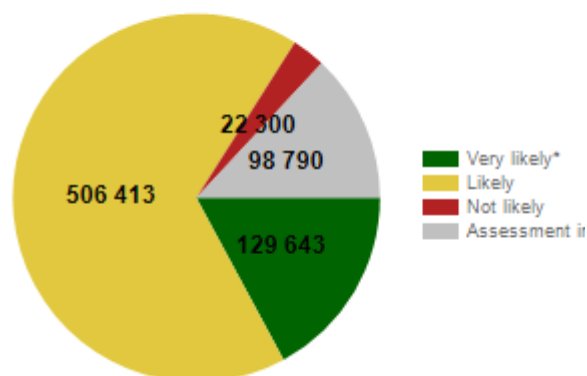
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (K)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Rwanda	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	-514	0
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	5 740	0
	106 Afrika (7 1:1.9)	168 522	149 532
	113 Kapacitetsutveckling och Agenda 2030 (7 1:1.28)	1 542	1 936
	114 Forskningssamarbete (7 1:1.32)	56 024	274 757
	Total	231 314	426 225

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.